

Playground als leslokaal op Echnaton

In dit topic aandacht voor het belang van buitenspelen en buitenspeelplaatsen. Een voorbeeld is Scholengemeenschap Echnaton. De school wil niet alleen een gezonde en sportieve school zijn voor de leerlingen en medewerkers, maar ook voor haar omgeving. Zo is het plan ontstaan om een playground voor de buurt te realiseren. Onze leerlingen en de buurtbewoners kregen via inspraakavonden directe invloed op de realisering van de playground. Na jarenlange zoektocht voor subsidies en sponsoring was de benodigde financiering rond. Oud-leerling Clarence Seedorf werd ambassadeur en naamgever van de playground. In 2007 opende hij 'zijn' playground.

TEKST RENÉ MAERTENS

Historie

Echnaton is een scholengemeenschap voor vmbo/havo met 1100 leerlingen. De school staat in een zogenaamde aandachtwijk. De school staat bekend als een vernieuwende school. Al in de vorige eeuw ontwikkelde wij sportklassen, topsportklassen en vbo Sport en bewegen. Het laatste ontwikkelde zich in 2002 tot vmbo Sport

Dienstverlening en Veiligheid. Deze opleiding werd op tientallen scholen later aangeboden.

De gemeente Almere erkende de kracht van sport. De toenemende bewegingsarmoede bij kinderen en daaraan gerelateerde gezondheidsrisico's, maar ook slechte integratie, overlast door (kleine) criminaliteit en gebrek aan sociale

▼
Leerlingen van Echnaton op de playground

cohesie was voor Almere aanleiding om zich enthousiast achter het plan van Echnaton te scharen. Door samenwerkingsverbanden aan te gaan met verschillende organisaties en instellingen en door subsidies werd het mogelijk om dagelijks activiteiten te organiseren voor tal van doelgroepen. Al snel bleek uit de wijkpeiling dat de leefbaarheid toenam. 700 Unieke bezoekers waren per week actief op de playground, er werd minder overlast gemeld bij de politie en het veiligheidsgevoel nam toe van 5.5 naar 6.6.

Waarde van sport

Onvoldoende vaak intensief bewegen kan leiden tot bewegingsarmoede (Hoeymans, Melse, Schoemaker, 2010) die een rol spelen bij gezondheid en het ontstaan van overgewicht. Bewegingsarmoede staat in de top vier van risicofactoren voor sterfte en is daarnaast één van de belangrijkste oorzaken van niet overdraagbare ziekten.

Maar niet alleen lichamelijke problemen kunnen het gevolg zijn van bewegingsarmoede. Te weinig bewegen kan ook leiden tot een verslechtering van de geestelijke gezondheid, tot verslechterde integratie, vormen van criminaliteit en gebrek aan sociale contacten in een wijk (Bakker et al., 2008). Bewegen heeft daarnaast ook een positieve invloed op de cognitie, sociale en persoonlijke ontwikkeling

Naast dat sport en bewegen voor elk mens van onschatbare waarde is in zijn of haar ontwikkeling, vertegenwoordigt het ook een economische waarde. Uit onderzoek van het Kenniscentrum Sport en Bewegen blijkt bijvoorbeeld dat de maatschappelijke opbrengst van sport en bewegen kan oplopen tot bijna € 100.000. Niet alleen de sporter profiteert dus met zijn betere leefstijl, ook de werkgevers en de overheid. Uit ander onderzoek blijkt dat door sportdeelname het percentage schooluitval afneemt, de leerprestaties toeneemt en de jeugdcriminaliteit daalt. Als 10% van de mensen, die de beweegnorm nu niet halen, dat wel gaan doen, kan dit voor Nederland een hoop geld opleveren.

Voor de onderbouwing van deze cijfers scan de QR-code.

De playground als leslokaal

De playground ligt op zo'n vijf minuten lopen van de school. Ideaal om ook tijdens de BO-lessen gebruik te maken van deze unieke accommodatie. Er zijn pannaveldjes, een CruyffCourt, tennisvelden, twee basketbalvelden en een multifunctioneel veld. Vanzelfsprekend maakt Echnaton hier gebruik van, maar ook de sportbuurtwerkers, omliggende (basis)scholen en de kinderopvang. Wekelijks zijn honderden actief op deze playground.

Maar er gebeurt meer. Echnaton biedt voor haar vmbo-leerlingen de mogelijkheid om het vak 'Sportleerbedrijf' te volgen. Zij krijgen onderwijs in les-en leiding geven, presenteren, organiseren, EHBO en nog veel meer. Hetzelfde krijgen de LO2-leerlingen van de mavo en de BSM-leerlingen van de havo. Tijdens deze lessen bedenken zij voor één week het programma voor de playground. Het maken van een draaiboek en de werving van deelnemers horen daarbij. Op deze manier wordt onderwijs actief en betekenisvol. Elke week zijn vijf leerlingen actief op de playground. Zij verzorgen de activiteiten die zij hebben voorbereid. Dit gebeurt vanzelfsprekend onder begeleiding van een professional. Na de week volgt feedback. Deze feedback, tips en tops, geven de leerlingen weer door aan de andere. Zo ontstaan er peer-educators. De voorbereiding en uitvoering vormen onderdeel van ons PTA.

▲
Vmbo-leerlingen van sportleerbedrijf assisteren

De playground als maatschappelijke leerwerkplek

De playground als maatschappelijke 'leerwerkplek' beoogt sociale stijging voor de verschillende doelgroepen. Daarin neemt leer- en werkervaring opdoen een belangrijke plek in. Alle activiteiten

► Clarence Seedorf
in gesprek met een
Stedenwijk Hero

bijvoorbeeld worden ondersteund door de studenten. Deze studenten komen vanuit het hbo, mbo en VO. Door het verzorgen van cursussen en door als intermediair op te treden tussen jongeren en bedrijfsleven, instellingen en scholen, wordt het toekomstperspectief van de jongeren vergroot. Daarmee wordt uitval voorkomen (leerlingen op een andere manier laten leren) en worden kansen vergroot (werkervaring, oefenen als ondernemer). Maar de playground biedt ook trainingen en cursussen aan, zoals Cursus LSR/Recreatieleider, waarmee toekomstige sportbegeleiders ingezet kunnen worden. De skills die ze leren, voor groepen staan, conflicten oplossen, leiding nemen, zijn skills die ze in hun toekomstige maatschappelijke en loopbaan carrière goed kunnen gebruiken.

Door het verzorgen van cursussen en door als intermediair op te treden tussen jongeren en bedrijfsleven, instellingen en scholen, wordt het toekomstperspectief van de jongeren vergroot

Literatuur

(2010) Hoeymans N, Melse JM, Schoemaker CG. Gezondheid en determinanten. Deelrapport van de VTV 210 Van gezond naar beter. RIVM rapport 270061006

Foto's

René Maertens

Contact

r.maertens@echnaton.asg.nl

Kernwoorden

playground, leerwerkplek

De playground als Multisportclub Stedenwijk

De playground functioneert als katalysator van allerlei innovatieve ideeën. Zo zijn er plannen om een Multiportclub op te zetten. De Multiportclub Stedenwijk maakt het beoefenen van verenigingssporten dicht bij huis mogelijk. Gespecialiseerde sportprofessionals geven dan clinics en workshops. De Multiportclub Stedenwijk zorgt ervoor dat een groot aantal sporten dicht bij huis beoefend kunnen worden. Het aanbod ver-

schildt van dat op de club. Het aanbod is hiermee echt anders dan bij de vereniging. Dit kan dan dienen als 'extra' trainingsavond voor de jeugd die het al heel leuk vindt, maar ook voor nieuwe leden die makkelijk kunnen instappen. Een aantal verenigingen heeft al toegezegd één middag per week trainingen en clinics te verzorgen.

De playground als pr-middel

Veel basisscholen en instellingen vragen Echnaton of leerlingen kunnen helpen bij spordagen, instuif, of andere sportieve activiteiten. Echnaton staat altijd positief tegenover dergelijke verzoeken. Er is dan wel lesuitval voor de betrokken leerlingen, maar zij leren zo veel meer in levensechte situaties. Zo zien collega's dat de playground gebruikt wordt als leslokaal. Dat dient weer als katalysator voor andere vakken. Zij zien dat de motivatie van leerlingen stijgt, er geleerd wordt en het de sociale vaardigheden bevordert. Daarnaast bevestigt Echnaton haar imago van een sportieve en gezonde school die actief is in de wijk. Zo krijgt de playground tevens een pr-waarde voor de school.

Tot slot

Met de playground is er een belangrijk leermiddel van de grond gekomen die gezichtsbepalend is voor scholengemeenschap Echnaton. Het dient niet alleen de doelen van het bewegingsonderwijs maar het speelt een belangrijke rol in het maatschappelijk werk. Daarmee is een belangrijk binding ontstaan tussen school en samenleving. 'Buiten gewoon spelen' heeft daarmee een bijzondere invulling gekregen.